

Nr 69.

Ankom till riksdagens kansli den 20 mars 1931 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående förändring i avseende å löneställning och antal m. m. beträffande vissa ordinarie befattningar vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk.

(4:e avd.)

Uti en till riksdagen den 6 februari 1931 avlåten proposition, nr 66, vilken hänvisats till statsutskottets förberedande handläggning, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokoll över kommunikationsärenden samma dag, föreslagit riksdagen

dels besluta, med tillämpning från och med den 1 juli 1931,

att i den vid avlöningsreglementet den 19 juni 1919 för tjänstemän vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk fogade tjänsteförteckningen skall vid statens järnvägar i 26:e lönegraden upptagas befattning såsom förste aktuarie och chef för statistiska kontoret;

samt att ur nämnda förteckning skall vid statens järnvägar i samma lönegrad utgå befattningen chef för statistiska kontoret;

dels fastställa antalet av följande befattningar från och med den 1 juli 1931 på sätt här angives, nämligen:

vid postverket:

sekreterare i 24:e lönegraden 1;

vid telegrafverket:

aktuarie 2

förste kontrollör 19

sekreterare i 24:e lönegraden 8

telegrafkommissarie av klass 1 B 21

överkontrollör 3

byråingenjör 5

linjeingenjör 23

telegrafdirektör 3;

vid statens järnvägar:

aktuarie 5

notarie 10

stationsinspektör av klass 2 21

förste aktuarie och chef för statistiska kontoret 1

förste byråingenjör 13

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att utfärda de övergångsbestämmelser, som vid genomförande av förberörda ändringar må erfordras; samt

dels ock medgiva, att vid den till statens vattenfallsverk hörande befattningen såsom driftchef vid Västerås kraftverk må från och med den 1 juli 1931, utöver lön enligt avlöningsreglementet, utgå ett tillfälligt lönetillägg av 2,000 kronor för år räknat.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till åberopade statsrådsprotokollet.

Förevarande proposition innefattar vissa framställningar, avseende förändring i lönegradsplacering eller i det fastställda antalet av vissa ordinarie befattningar m. m. vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk.

Postverket.

Uppflyttning av en sekreterarbefattning. I skrivelse den 10 oktober 1930 har *generalpoststyrelsen* gjort framställning i fråga om uppflyttning i högre lönegrad av sekreterarbefattningen å styrelsens andra byrå.

Av de åtta sekreterarbefattningarna hos *generalpoststyrelsen* äro sex hänfödda till 26:e lönegraden, medan de två återstående äro placerade i 24:e lönegraden. Sistnämnda två befattningar äro tilldelade styrelsens första och andra byråer. *Generalpoststyrelsen* har nu föreslagit, att sekreterarbefattningen å andra byrån måtte höjas till 26:e lönegraden.

I ett den 30 oktober 1930 i ärendet avgivet utlåtande har *kommunikationsverkens lönenämnd* anfört följande:

Av framställningen framgår, att innehavaren av sekreterarbefattningen å *generalpoststyrelsens* andra byrå i sådan egenskap har att taga befattning med och bereda för postverket betydelsefulla ärenden av ekonomisk innebörd. Härutöver åvilar denne befattningshavare en hel del tjänsteuppgifter av mera självständig karaktär, varjämte han har sig ålagd en betydande föredragningskyldighet hos styrelsen med ledamots ansvar. Vad särskilt omfattningen av denna föredragningskyldighet angår, utvisa de av styrelsen anförda siffrorna över av honom föredragna ärenden, att densamma avsevärt ökats under den tid som förflutit efter 1927 års omorganisation.

Vad *generalpoststyrelsen* i förevarande ärende anfört synes nämnden sålunda giva vid handen, att ifrågavarande sekreterare numera torde med avseende å arbetsuppgifter och tjänsteansvar få anses jämställd med de sekreterare hos sagda styrelse, som redan för närvarande äro hänfödda till 26:e lönegraden. Nämnden har därför ansett sig böra tillstyrka bifall till styrelsens förslag, att sekreterarbefattningen å dess andra byrå uppflyttas från 24:e till 26:e lönegraden.

Departementschefen yttrar följande:

Av *generalpoststyrelsens* utredning synes framgå, att arbetsuppgifterna för sekreteraren å styrelsens andra byrå såväl till art som omfattning kunna fullt jämföras med vad som åligger de sekreterare hos styrelsen, vilka redan äro placerade i 26:e lönegraden. Även enligt min mening är därför en uppflyttning av ifrågavarande sekreterarbefattning till sistnämnda lönegrad motiverad. Jag får sålunda tillstyrka, att befattningen från och med den 1 juli 1931 hänföres till 26:e lönegraden.

I skrivelse den 15 april 1930 har generalpoststyrelsen hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen, att den ledigblivna ordinarie byrådirektörsbefattningen hos styrelsen måtte överflyttas till första byrån samt att antalet sekreterarbefattningar i 26:e lönegraden måtte minskas med en.

Åter-
besättande
av en byrå-
direktörs-
befattning
m. m.

I häröver den 13 maj 1930 avgivet utlåtande har *kommunikationsverkens lönenämnd* anfört bland annat, att trafikärendenas vikt och omfattning numera finge anses motivera ett utbyte av den å trafikavdelningen placerade sekreterarbefattningen mot en byrådirektörstjänst. Lönenämnden hade därför icke ansett sig böra framställa någon erinran mot en sådan åtgärd.

Departementschefen yttrar följande:

Det av generalpoststyrelsen år 1926 framlagda och av statsmakterna i huvudsak godkända förslaget till omorganisation av styrelsen innebar i här förevarande hänseende, såsom tidigare omnämnts, att byrådirektörsbefattningen å andra byrån skulle — sedan vissa av då föreliggande förhållanden betingade övergångsanordningar icke längre erfordrades — överflyttas till första byrån i och för handläggning av trafikärendena samt att den dittillsvarande sekreterarbefattningen för dessa ärenden å sistnämnda byrå skulle indragas. Vid förslagets behandling ansågs emellertid lämpligt att, innan definitivt beslut i berörda hänseenden fattades, den tilltänkta anordningen för trafikärendenas beredning och avgörande under någon tid försöksvis prövades.

Anordningen med en tillfälligt förordnad byrådirektör såsom föredragande för trafikärendena å första byrån har nu varit prövad alltsedan den 1 juli 1927. Erfarenheterna under den gångna tiden synas hava visat, att en dylik befattning med hänsyn till det omfattande och betydelsefulla arbete, som åvilar föredraganden av dessa ärenden, icke kan utan allvarliga olägenheter för posttjänsten undvaras. På grund härav torde en definitiv placering av befattningen i fråga i byrådirektörsgrad nu böra äga rum. Sedan den å generalpoststyrelsens stat upptagna, under de senaste åren å fjärde byrån disponerade ordinarie byrådirektörsbefattningen nu blivit vakant, erfordras härför blott att sistnämnda befattning återbesättes med ordinarie innehavare och överflyttas till första byrån. Därest riksdagen härutinnan icke uttalar erinran, har jag för avsikt att tillstyrka Kungl. Maj:t att i sådant hänseende meddela beslut, att tillämpas från och med den 1 juli 1931. Samtidigt torde den sekreterarbefattning i 26:e lönegraden, som efter tillkomsten av den tillfälliga byrådirektörsbefattningen icke uppehållits, böra indragas.

Vid bifall till vad jag förut tillstyrkt beträffande sekreterarbefattningen å generalpoststyrelsens andra byrå skulle antalet sekreterartjänster i 26:e lönegraden vid postverket ökas med en. Å andra sidan skulle vid indragning av sekreterarbefattningen å första byrån antalet sekreterartjänster i nämnda lönegrad minskas med en. Antalet av dessa befattningar skulle alltså liksom nu komma att utgöra 6. Däremot skulle vid bifall till mitt förslag angående sekreterarbefattningen å andra byrån antalet sekreterartjänster i 24:e lönegraden minskas från 2 till 1.

Telegrafverket.

I skrivelse den 16 september 1930 har telegrafstyrelsen gjort framställning om indragning, nyinrättande och ändring i lönegradsplacering av vissa befattningar vid såväl styrelsen som lokalförvaltningarna.

Indragning
av en
telegraf-
direktörs-
tjänst.

Till en början har telegrafstyrelsen upptagit frågan om utbytande av en telegrafdirektörstjänst (30:e lönegraden) mot en telegrafkommissarietjänst av klass 1 A (26:e lönegraden).

Vid den av 1926 års riksdag genomförda omklassificeringen av telegrafverkets stationer förutsattes, att telegrafstationen i Sundsvall skulle efter den dåvarande telegrafdirektörens avgång nedflyttas till klass 1 A. I samband därmed bestämdes, att en av telegrafkommissariebefattningarna av klass 1 A skulle hållas obesatt, så länge nyssnämnde telegrafdirektör kvarstode i tjänst.

I sin förenämnda skrivelse har *telegrafstyrelsen* anmält, att innehavaren av telegrafdirektörsbefattningen i Sundsvall beviljats avsked med pension från och med den 1 november 1930, i anledning varav befattningen kunde indragas, medan däremot nyssnämnda hittills obesatta telegrafkommissarietjänst komme att tagas i anspråk.

Departementschefen har uttalat, att antalet telegrafdirektörsbefattningar nu borde minskas från 4 till 3.

Två nya
byråingen-
jörstjänster.

Framställning har vidare gjorts om inrättande av två nya byråingenjörstjänster (26:e lönegraden), avsedda för den under styrelsens linjebyrå lydande provningsanstalten.

I ett i ärendet den 16 december 1930 avgivet utlåtande har *kommunikationsverkens lönenämnd* i förevarande hänseende anfört följande:

Även enligt nämndens mening är det av stor betydelse för telegrafverket, vilket för sin fortsatta utveckling har att söka bringa en mångfald tekniska problem till lösning, att äga tillgång till kompetenta, för hithörande arbeten utbildade och särskilt kvalificerade befattningshavare. Med hänsyn härtill och då det, enligt vad för nämnden blivit upplyst, icke i längden är möjligt att för de speciella och i mångt och mycket vetenskapligt betonade arbetsuppgifter, som åvila provningsanstalten, därstädes kvarhålla lämpliga och dugande arbetskrafter, utan att möjlighet till befordran kan dem beredas inom rimlig tid, finner sig nämnden icke böra framställa någon erinran mot telegrafstyrelsens ifrågavarande förslag.

Departementschefen anför följande:

Jag delar telegrafstyrelsens uppfattning, att det med hänsyn till den speciella naturen av de göromål, om vilka här är fråga, måste anses önskvärt att undvika alltför täta ombyten på de för dessa göromål avsedda befattningarna. På grund härav och med stöd av vad den förebragta utredningen i övrigt ådagalagt tillstyrker jag styrelsens förslag om inrättande för ifrågavarande ändamål av två nya byråingenjörstjänster.

Två nya
linjeingen-
jörstjänster.

Telegrafstyrelsen har härefter framlagt förslag om inrättande av två nya linjeingenjörstjänster (26:e lönegraden).

Den ena av dessa tjänster är avsedd att tagas i anspråk för föreståndaren för ett inom Norrköpings sektion avdelat underhållsområde, vilket område skulle ombildas till egen sektion. Den andra linjeingenjörstjänstens innehavare skulle placeras såsom föreståndare för radioexpeditionen i Göteborg.

I sitt förenämnda utlåtande har *lönenämnden* beträffande den förstnämnda av förevarande tjänster yttrat, att nämnden i betraktande av vad telegrafstyrelsen anfört rörande telegraf- och telefonnätets omfattning inom ifrågavarande område ansett denna nya befattning vara väl motiverad. Beträffande den linjeingenjörsbefattning, vars innehavare skulle placeras såsom föreståndare för radioexpeditionen i Göteborg, har lönenämnden med hänsyn till att en befattningshavare i linjeingenjörs grad tidigare varit tilldelad nämnda radioexpedition och att, sedan omförmälda befattningshavare förflyttats därifrån, arbetet därstädes alltjämt ökats, funnit goda skäl föreligga, att jämväl denna föreståndare erhåller linjeingenjörs tjänsteställning.

Departementschefen har biträtt telegrafstyrelsens förslag.

Telegrafstyrelsen har vidare hemställt om inrättande av två nya sekreterartjänster inom styrelsen.

Två nya
sekreterar-
tjänster.

Den ena av dessa tjänster avses för linjebyrån, medan den andra skulle disponeras av trafikbyrån.

Lönenämnden har icke funnit anledning till erinran mot förevarande förslag.

Departementschefen anför:

Om jag också måst ställa mig något tveksam i fråga om lämpligheten av att utan en särskild omprövning av verkets organisation nu företaga den uppflyttning i lönehänseende av här avsedda administrativa befattningar, som telegrafstyrelsens förslag åsyftar, har det dock synts mig icke kunna bestridas, att en förbättrad löneställning för befattningarna i fråga kan anses motiverad av de vidgade och mera ansvarsfulla uppgifter, som till följd av den kraftiga utvecklingen av telegrafverkets rörelse måst påläggas dem. På grund härav och då det av allt att döma torde vara att förvänta, att denna utveckling ytterligare skall komma att fortgå, har jag funnit mig kunna biträda styrelsens förslag.

Telegrafstyrelsen har vidare gjort framställning om tillskapande av en ny överkontrollörstjänst (24:e lönegraden), avsedd för Stockholms telefonstations landsavdelning.

En ny över-
kontrollörs-
befattning.

Lönenämnden yttrar på denna punkt följande:

På telegrafstyrelsens av lönenämnden på sin tid tillstyrkta förslag uppflyttades efter beslut av 1929 års riksdag den såsom föreståndare å riksavdelningen av Stockholms telefonstation tjänstgörande förste kontrollören från 22:a till 24:e lönegraden och erhöll samtidigt överkontrollörs tjänstegrad.

För närmare bedömning av ifrågavarande löneärendet avlade nämnden hösten 1928 besök å Stockholms telefonstation och hade därvid tillfälle att genomgå jämväl stationens landsavdelning. På grund av vad nämnden därvid inhämtade rörande förste kontrollörens å sistnämnda avdelning arbetsuppgifter och då vissa av nämnden införskaffade statistiska uppgifter för innevarande år beträffande denna avdelning utvisa, att densamma alltjämt är stadd under rask utveckling, finner nämnden rättvist, att föreståndarna för ifrågavarande båda avdelningar jämsättas i lönehänseende och att sålunda jämväl förste kontrollörsbefattningen å landsavdelningen förändras till en överkontrollörstjänst. Nämnden får alltså tillstyrka den föreslagna åtgärden.

Departementschefen har i likhet med lönenämnden och på de skäl, som av nämnden andragits, tillstyrkt telegrafstyrelsens förevarande förslag.

En ny telegrafkommissarie-tjänst av klass 1 B.

Ytterligare gör *telegrafstyrelsen* hemställan om inrättande av en ny telegrafkommissarietjänst av klass 1 B (24:e lönegraden). Enligt förslaget skulle från och med den 1 juli 1931 Umeå station höjas från klass 2 till klass 1 B samt Sollefteå station från klass 3 till klass 2.

Häröver har *lönenämnden* yttrat bland annat följande:

Enligt de av telegrafstyrelsen angivna, av styrelsen beräknade poängtal för telegrafstationerna i Umeå och Sollefteå skulle dessa stationer numera, efter det att vissa förutvarande självständiga redovisningsområden införlivats med dessa stationers förvaltningsområden, hava uppnått den storlek, att därav väl motiveras en uppflyttning av dem till högre klass, den förra från klass 2 till klass 1 B och den senare från klass 3 till klass 2. Då detta styrelsens förslag är en direkt följd av förut i besparingssyfte vidtagna indragningar av mindre stationer, har nämnden intet att erinra mot den föreslagna förändrade placeringen i klass av förenämnda tvenne stationer, vilken förändring skulle föranleda nyinrättande av en telegrafkommissariebefattning av klass 1 B.

Departementschefen anför följande:

Höjning i klass av en station bör i regel icke vidtagas annat än i samband med en allmän omklassificering, då åtgärden kan grundas på jämförelse mellan samtliga stationer. Vid sitt beslut angående ändrad klassificering av trafikanstalterna vid bland annat telegrafverket förutsatte emellertid 1926 års riksdag (skrivelse nr 213), att efter genomförandet av då föreliggande klassificeringsförslag en omflyttning i klass av en eller annan anstalt kunde bli av behovet påkallad samt att Kungl. Maj:t, där så enligt gällande bestämmelser skulle ske, för riksdagen framlade förslag i berörda hänseende. I här förevarande fall föreligger, såsom lönenämnden framhållit, den särskilda omständigheten, att utökningen av stationernas förvaltningsområden och därmed stegringen i deras poängtal är en direkt följd av i besparingssyfte vidtagna indragningar av mindre förvaltningsområden. Med hänsyn härtill har jag i likhet med lönenämnden ansett mig böra tillstyrka bifall till telegrafstyrelsens förslag. För genomförande av detta förslag erfordras inrättande av en ny telegrafkommissariebefattning av klass 1 B; däremot skulle antalet dylika befattningar av klass 2 bli oförändrat.

Inrättande av en ny befattningsgrupp.

I sin förevarande skrivelse har *telegrafstyrelsen* slutligen gjort framställning om inrättande vid telegrafverket av en ny befattningsgrupp, benämnd förste ritare, med placering i 17:e lönegraden.

Lönenämnden har i denna fråga anført i huvudsak, att nämnden icke funnit sig övertygad om att något trängande behov föreläge att för telegrafverkets vidkommande inrätta denna befattningsgrupp. På grund härav och då införande av nya tjänstekategorier vid vederbörande verk enligt nämndens mening såvitt möjligt borde ske endast i samband med en mera allmän revision av den till avlöningsreglementet hörande tjänsteförteckningen, har nämnden ansett ifrågavarande förslag icke för närvarande böra föranleda någon åtgärd.

Avvikande mening har anförts av en ledamot, som ansett, att nämnden bort tillstyrka bifall till telegrafstyrelsens förslag.

Även enligt *departementschefens* mening föreligga icke tillräckliga skäl att nu inrätta ifrågavarande befattningsgrupp, varför departementschefen icke ansett sig kunna tillstyrka telegrafstyrelsens förslag på förevarande punkt.

Departementschefens förslag i fråga om tjänster vid telegrafverket innebär ökning av antalet beträffande följande befattningar, nämligen av antalet byråingenjörsbefattningar från 3 till 5, av antalet linjeingenjörsbefattningar från 21 till 23, av antalet sekreterarbefattningar i 24:e lönegraden från 6 till 8, av antalet överkontrollörsbefattningar från 2 till 3 samt av antalet telegrafkommisariebefattningar av klass I B från 20 till 21. Å andra sidan skulle minskning ske av antalet telegrafdirektörsbefattningar från 4 till 3, av antalet förste kontrollörsbefattningar från 21 till 19 och av antalet aktuariebefattningar från 3 till 2.

Statens järnvägar.

I skrivelse den 12 november 1930 har järnvägsstyrelsen gjort framställning om vissa ändringar beträffande tjänster inom styrelsen.

Styrelsen har först hemställt om att å ekonomibyrån måtte inrättas två nya aktuariebefattningar i 21:a lönegraden.

I ärendet har *kommunikationsverkens lönenämnd* den 6 december 1930 avgivit utlåtande. Beträffande de ifrågasatta nya aktuarietjänsterna å ekonomibyrån har nämnden med hänsyn till den kvalificerade arten av de göromål, som skulle åvila innehavarna av dessa tjänster, och då behovet av ifrågavarande tjänstemän såvitt nu kunde bedömas vore att betrakta såsom varande av permanent natur, förklarat sig förorda bifall till järnvägsstyrelsens förslag.

Departementschefen yttrar:

Beträffande de arbetsuppgifter som äro avsedda att tillkomma de föreslagna nya aktuarietjänsterna å järnvägsstyrelsens ekonomibyrå, framgår av den lämnade redogörelsen, att med den ena av befattningarna skulle huvudsakligen förenas åliggande att verkställa vissa för bedömning av statens järnvägars ekonomiska resultat betydelsefulla beräkningar rörande trafikinkomsternas och driftutgifternas fördelning å olika trafikslag m. m., medan innehavaren av den andra befattningen skulle bland annat handlägga de för verkets ekonomi jämväl viktiga frågorna rörande koncessioner för omnibus- och lastbiltrafik jämte i samband därmed stående utredningar. Med hänsyn till omfattningen och vikten av dessa göromål samt i betraktande av vad järnvägsstyrelsen i övrigt i skilda hänseenden anfört till stöd för förslaget om uppförande på ordinarie stat av förevarande två befattningar har jag ansett mig böra i likhet med lönenämnden tillstyrka bifall till styrelsens framställning.

Järnvägsstyrelsen har vidare framlagt förslag om införande av ändrad benämning å befattningen såsom chef för styrelsens statistiska kontor. Ifrågavarande befattning har sedan ikraftträdandet av 1919 års avlösningsreglemente för kommunikationsverken benämnts »chef för statistiska kontoret».

Bihang till riksdagens protokoll 1931. 6 saml. 30 häft. (Nr 66—70.) 615 31 2

Två nya
aktuarie-
tjänster å
ekonomi-
byrån.

Ändrad be-
nämning å
befattningen
såsom
chef för
statistiska
kontoret.

Styrelsen föreslår nu benämningen »förste aktuarie och chef för statistiska kontoret».

Lönenämnden har i sitt förberörda utlåtande förklarat sig intet hava att erinra mot järnvägsstyrelsens ifrågavarande förslag. Nämnden har samtidigt framhållit, att föreståndaren för postverkets statistiska avdelning, vilken numera tillhör samma lönegrad som chefen för järnvägsstyrelsens statistiska kontor eller 26:e lönegraden, innehar tjänstetiteln förste aktuarie.

Departementschefen yttrar:

Även jag tillstyrker järnvägsstyrelsens förevarande förslag. I den vid kommunikationsverkens avlöningsreglemente fogade tjänsteförteckningen torde vid bifall till förslaget böra under statens järnvägar, 26:e lönegraden, med uteslutande av befattningen chef för statistiska kontoret, upptagas en befattning med benämningen förste aktuarie och chef för statistiska kontoret.

Indragning
av vissa
befattningar
m. m.

Järnvägsstyrelsen har härefter upptagit till behandling fråga om indragning av vissa befattningar inom styrelsen.

Styrelsen framlägger till en början förslag rörande indragning av en notariebefattning å militärbyrån.

Styrelsen omnämner därvid, att befattningen i fråga för närvarande är vakant samt att vid behandling av spörsmålet om dess återbesättande uppstått fråga, huruvida numera de å tjänsten ankommande göromålen verkligen kunde anses vara av den natur, att tjänstens bibehållande i notariegrad vore motiverat. Sedan styrelsen uppdragit åt tre av sina ledamöter att utreda denna fråga, hava utredningsmännen i ett vid styrelsens skrivelse fogat yttrande den 31 oktober 1930 framlagt resultatet av utredningen, vilket utmynnar i ett uttalande, att notarietjänstens å militärbyrån nuvarande arbetsuppgifter icke äro sådana, att tjänstens bibehållande i denna grad erfordras för beredande åt innehavaren av en, jämfört med andra tjänstemäns med likvärdigt arbete, lämpligt avvägd avlönings- och tjänsteställning.

Avvikande mening har emellertid anförts av en utav utredningsmännen, byråchefen å militärbyrån N. Bildt, vilken på närmare angivna skäl förklarat sig anse de förhållanden, vilka föranlett notariebefattningens bibehållande vid sekreterartjänstens tillkomst från och med år 1917, alltjämt kvarstå och icke funnit utredningen hava ådagalagt någon annan omständighet, som talar för notarietjänstens indragning eller ersättande med lägre tjänst.

För egen del har järnvägsstyrelsen anslutit sig till vad majoriteten av utredningsmännen anført och alltså hemställt, att ifrågavarande notarietjänst måtte från och med den 1 juli 1931 indragas. Avvikande mening härutinnan har anförts av byråchefen Bildt, som åberopat sitt särskilda yttrande såsom utredningsman i frågan.

Järnvägsstyrelsen har vidare berört fråga om indragning av överingenjör- och arkitektbefattningarna hos styrelsen. Styrelsen har emellertid förklarat sig icke för närvarande vara beredd att avgiva definitivt förslag härom och har därför inskränkt sig till att föreslå vissa provisoriska åtgärder. I detta ämne anför styrelsen huvudsakligen:

Vad *överingenjörstjänsten* beträffar, anser styrelsen att den, med hänsyn till det alltmer minskade omfånget av statens järnvägars nybyggnads- och ombyggnadsverksamhet, bör kunna från och med nyss angivna daturu och tillsviðare i avvaktan på utvecklingen och ytterligare erfarenheter om behovet av densamma hållas vakant. Befattningen skulle under vakanstiden lämpligen kunna ersättas med en befattning å extra stat att på förordnande av styrelsen upprätthållas av lämplig tjänsteman, vilken med befogenhet uti tillämpliga delar som byråchef och med arvode såsom sådan skulle hava att i styrelsen föredraga ärenden rörande statens järnvägsbyggnader samt förestå dess byggnadsbyrå.

Beträffande härefter *arkitektbefattningen* anser styrelsen att, innan den återbesättes med ordinarie innehavare, det vore värt en prövning, huruvida det ej skulle ställa sig för verket fördelaktigare att i stället för fast anställd arkitekt med enligt avlöningsreglementet bunden tjänstgöringstid och annan tjänsteställning få anlita i privat verksamhet praktiserande arkitekt mot viss avtalsvis bestämd årlig ersättning. Denna arkitekt skulle vara underställd byråchefen å banbyrån samt hava att leda och övervaka arbetet å byråns arkitektavdelning, varvid han mot det avtalade fasta arvodet skulle hava att utarbeta erforderliga ritningsförslag, inspektera byggnadsarbeten och leveranser m. m. samt efter iakttagelser vid dessa inspektioner föreslå nödiga ändrings- och kompletteringsarbeten. Arvodet bör givetvis icke få uppgå till högre belopp än vad gällande avlöningsreglemente upptager för den på stat anställda arkitekten.

Slutligen anför styrelsen, att det i sammanhang med inskränknigen av statens järnvägsbyggnadsverksamhet minskade arbetet å byggnadsbyråns nybyggnadsavdelning även medför, att förste byråingenjörstjänsten å byggnadsbyråns nybyggnadsavdelning kan indragas. Innehavaren av denna tjänst anses därför böra från och med den 1 januari 1932 uppföras å övergångsstat. Styrelsens avsikt är emellertid att, i händelse av bifall till förslaget om tjänstens indragning, förordna den nuvarande innehavaren av densamma att uppehålla en å nybyggnadsavdelningen ävenledes befintlig byråingenjörbefattning, vars innehavare i sin tur kan beräknas för framtiden få sin tjänstgöring förlagd till annat tjänsteställe.

Styrelsen hemställer alltså, att en förste byråingenjörbefattning måtte indragas.

Lönenämnden har lämnat järnvägsstyrelsens förslag om indragning av notarietjänsten å militärbyrån samt förste byråingenjörstjänsten å byggnadsbyråns nybyggnadsavdelning och i samband därmed om uppförande å övergångsstat av en förste byråingenjör utan erinran. Beträffande de dispositioner, styrelsen vid inträdande vakans å överingenjör- och arkitektbefattningarna ansett sig böra vidtaga i avseende å ombesörjandet av göromål, som åvåla dessa tjänsters innehavare, biträder nämnden styrelsens förslag.

Vid behandlingen av järnvägsstyrelsens förslag om indragning av en notarietjänst å militärbyrån har *lönenämndens ordförande* förklarar sig anse en mera ingående utredning av frågan än den, som förelegat, vara av nöden, särskilt genom hörande av vederbörande högre militära myndighet, för att kunna allsidigt, sakligt och objektivt bedöma denna indragningsfråga och vad därmed sammanhängar.

Till följd av remiss har *chefen för generalstaben* den 10 december 1930 avgivit utlåtande i ärendet, såvitt avser frågan om indragning av notarietjänsten å militärbyrån, och därvid anfört följande:

Chefen för generalstaben saknar förutsättningar att göra en jämförelse mellan olika befattningshavares inom järnvägsstyrelsen arbetsuppgifter och kan därför icke ur denna synpunkt bedöma frågan, i vad mån det kan anses vara berättigat att utbyta notarien vid militärbyrån med en bokhållare.

Den enda synpunkt, som av chefen för generalstaben kan anläggas på frågan, är en jämförelse mellan vissa arbetsuppgifter, vilka synas hava ålegat notarien år 1915, då järnvägsstyrelsen senast avgav yttrande i ärendet, och motsvarande uppgifter nu. Dessa arbetsuppgifter beröra mobiliseringsverket, vilket numera är av väsentligt större omfattning än år 1915.

Departementschefen yttrar:

Vad först angår frågan om indragning av notarietjänsten å militärbyrån, torde visserligen, såsom chefen för generalstaben antytt, de militärbyrån påvilande uppgifterna beträffande mobiliseringsverket nu vara mera omfattande än vad fallet var, när frågan om tjänstens behövlighet senast var föremål för statsmakternas omprövning. Å andra sidan är att beakta, att å byrån efter nämnda tidpunkt tillkommit en för vissa mera kvalificerade göromål avsedd sekreterartjänst, varigenom notarietjänsten i viss mån ändrat karaktär. I betraktande härav och med hänsyn till de skäl i övrigt, som anförts av järnvägsstyrelsen och majoriteten av de särskilda utredningsmän, vilka yttrat sig i frågan, har jag funnit mig böra biträda förslaget om notarietjänstens indragning.

Järnvägsstyrelsens förslag om indragning av förste byråingenjörstjänsten å byggnadsbyråns nybyggnadsavdelning föranleder icke annan erinran från min sida än att tidpunkten för indragningen och i samband därmed för överflyttande på övergångsstat av ifrågavarande tjänst synes, liksom för övriga här ifrågavarande tjänsteförändringar vid kommunikationsverken, böra bestämmas till den 1 juli 1931.

Av styrelsen ifrågasatta provisoriska åtgärder i anledning av inträdande vakans å överingenjör- och arkitektbefattningarna hos styrelsen synas vara väl motiverade. Avsikten är att de föreslagna anordningarna skola under någon tid prövas och — om erfarenheterna av desamma visa sig tillfredsställande — fråga om indragning av förevarande befattningar därefter tagas under övervägande. Förslaget i fråga lärer alltså icke för närvarande kräva beslut av riksdagen men har syntts böra i detta sammanhang omnämnas. Beträffande arkitektbefattningen vill jag samtidigt omnämna, att Kungl. Maj:t genom beslut den 19 december 1930 medgivit anstånd med avsked för denna befattnings innehavare tillsvidare till den 1 juli 1931.

I enlighet med vad jag här tillstyrkt skulle beträffande statens järnvägar, såvitt avser järnvägsstyrelsen, antalet aktuarietjänster i 21:a lönegraden ökas med 2 eller från 3 till 5, medan å andra sidan minskning skulle ske beträffande förste byråingenjörstjänster i 27:e lönegraden från nuvarande antal 14 till 13 samt beträffande notarietjänster i 21:a lönegraden från nuvarande antal 11 till 10.

I skrivelse den 27 september 1930 har järnvägsstyrelsen vidare gjort framställning om uppflyttning i högre klass av Frövi järnvägsstation å statsbanelinjen Hallsberg—Krylbo och därvid hemställt, att antalet befattningar såsom stationsinspektör av klass 2 vid statens järnvägar (22:a lönegraden)

mätte ökas från 20 till 21 i och för hänförande av Frövi järnvägsstation till klass 2.

Kommunikationsverkens lönenämnd har i ett den 9 oktober 1930 avgivet utlåtande förklarat sig icke hava något att erinra mot bifall till järnvägsstyrelsens framställning.

Departementschefen anför följande:

Såsom jag vid behandling i det föregående av en liknande fråga beträffande telegrafverket framhållit, bör uppflyttning av en station i högre klass i regel ske endast i samband med en allmän omklassificering, som kan grundas på jämförelse mellan samtliga stationer. I förevarande fall synas emellertid särskilda förhållanden föreligga, vilka nu påkalla en förändring beträffande klassindelningen.

Den av järnvägsstyrelsen förebragta utredningen utvisar sålunda, att trafiken vid Frövi station under senare år högst betydligt stegrats samt att, till följd av den vidtagna förändringen beträffande trafiken å Frövi—Ludvika järnväg, ytterligare ökning av arbetet vid stationen är att förvänta. Med hänsyn till sålunda föreliggande omständigheter anser jag goda skäl tala för en uppflyttning av Frövi station i klass 2. Jag vill därför tillstyrka, att antalet stationsinspektorsbefattningar i sistnämnda klass vid statens järnvägar från och med den 1 juli 1931 ökas till 21.

Statens vattenfallsverk.

I skrivelse den 25 november 1930 har vattenfallsstyrelsen gjort framställning om beredande av särskilt lönetillägg vid två befattningar inom statens vattenfallsverk, nämligen åt driftchefen vid ångkraftverket i Västerås samt åt kraftverksdirektören vid de norrländska kraftverken.

Vad angår driftchefsbefattningen vid Västeråsverket, blev denna befattning, liksom övriga driftchefsbefattningar vid vattenfallsverket, vid 1919 års löne reglering för kommunikationsverken hänförd till nuvarande 28:e lönegraden. Någon ändring i lönegradsplaceringen har sedermera icke ägt rum. Vid befattningen utgår alltså, förutom dyrtidstillägg, begynnelselönen av 9,300 kronor och slutlön av 10,740 kronor (F-ort).

I utlåtande den 9 oktober 1930 över 1928 års lönekommittés den 21 juli 1930 avgivna betänkande med förslag till nytt avlöningsreglemente för ordinarie tjänstemän, tillhörande den civila statsförvaltningen, har vattenfallsstyrelsen framhållit, att den nuvarande driftchefsbefattningen vid Västerås kraftverk enligt styrelsens åsikt borde förvandlas till en kraftverksdirektörsbefattning med lön till samma belopp, som styrelsen i nämnda utlåtande alternativt föreslagit för kraftverksdirektören vid Motala kraftverk eller 17,000 kronor, dock utan rätt till tantiem. Styrelsen har förklarat sig ämnat framdeles i särskild skrivelse återkomma till denna fråga.

I nu förevarande framställning den 25 november 1930 har *vattenfallsstyrelsen* anført, att då det vore möjligt, att förslaget till nytt avlöningsreglemente jämte i samband därmed avgivna yttranden och förslag icke komme till behandling vid 1931 års riksdag, styrelsen ansett sig böra i avvaktan härpå hemställa om utverkande av ett tillfälligt lönetillägg till driftchefen vid Västeråsverket. Under erinran, att den nuvarande innehavaren av drift-

Lönetillägg
vid vissa
befattningar.

chefsbefattningen för närvarande åtnjuter lön av 10,740 kronor årligen jämte dyrtidstillägg, har styrelsen föreslagit, att lönetilläggets belopp skulle bestämmas till 3,000 kronor per år.

I ett över vattenfallsstyrelsens framställning avgivet utlåtande den 8 december 1930 har *kommunikationsverkens lönenämnd* beträffande styrelsens här ifrågavarande förslag anfört, att nämnden för sin del icke kunnat finna det tillrädligt att vidtaga en åtgärd av den art, som styrelsen ifrågasatt.

Arvrikande mening har emellertid anförts av lönenämndens ordförande, som för sin del funnit avgörande skäl tala för en tillstyrkan av vattenfallsstyrelsens framställning om omedelbart utverkande av ett lönetillägg av 3,000 kronor för år räknat.

Vidkommande härefter befattningen såsom kraftverksdirektör vid de norrländska kraftverken — Porjus och Norrfors jämte vissa mindre anläggningar — tillkom denna befattning genom beslut av 1929 års riksdag. Tidigare stodo nämnda kraftverk samt därtill anknutna anläggningar under ledning av en inom vattenfallsstyrelsens kraftverksbyrå å extra stat inrättad särskild Norrlandsavdelning. Kraftverksdirektören för de norrländska kraftverken har hittills övergångsvis varit stationerad i Stockholm men skall från och med den 1 april 1931 vara placerad i Umeå.

Avlöningen till ifrågavarande befattningshavare utgår enligt samma grunder, som gälla för övriga kraftverksdirektörer vid vattenfallsverket, och utgör sålunda 10,000 kronor för år jämte dyrtidstillägg samt därutöver tantiem enligt i avlöningsreglementet fastställda bestämmelser. På grund av vid de norrländska kraftverken ännu föreliggande förhållanden utgår emellertid enligt nu gällande tantiembestämmelser icke något tillskott till lönen utöver det i avlöningsreglementet garanterade minimibeloppet, 2,500 kronor för år, och dylikt tillskott lärer under ett antal år framåt icke kunna beräknas tillkomma. Den totala avlöningen för kraftverksdirektören i Umeå kommer alltså enligt nuvarande bestämmelser att under avsevärd tid utgöra 12,500 kronor årligen fränsett dyrtidstillägg.

I sitt förenämnda betänkande har 1928 års lönekommitté, som föreslagit en avveckling av tantiemsystemet, hemställt, att kraftverksdirektören för de norrländska kraftverken skulle placeras i 32:a lönegraden med en lön å F-ort av 14,808 kronor. Vattenfallsstyrelsen har i sitt omförmälda utlåtande bestämt motsatt sig tantiemsystemets avskaffande men ansett sig böra föreslå vissa förändringar i nu gällande regler för tantiemberäkningen, varom styrelsen i särskild skrivelse den 6 december 1930 framlagt närmare utredning och förslag. Skulle, mot styrelsens yrkande, tantiemsystemet likväl avskaffas, har styrelsen ansett avlöningen för kraftverksdirektörerna böra bestämmas till högre belopp än enligt lönekommitténs förslag skulle bliva fallet; för direktören vid de norrländska kraftverken föreslår styrelsen en avlöning av 19,000 kronor.

I sin nu förevarande framställning begär styrelsen, såsom förut antytts, att innehavaren av ifrågavarande befattning måtte, i avvaktan på prövning av frågan om den blivande löneställningen, tillerkännas ett tillfälligt lönetillägg.

För att bereda möjlighet att kunna hålla ifrågavarande befattning besatt med en kvalificerad innehavare har styrelsen hemställt att, i avvaktan på en blivande lönereglering, kraftverksdirektören för de norrländska kraftverken måtte beredas ett lönetillägg av åtminstone 3,000 kronor om året.

I sitt förenämnda utlåtande har *lönenämnden* ställt sig avvisande till vattenfallsstyrelsens förslag.

I skrivelse den 17 januari 1931 har *vattenfallsstyrelsen* i vissa hänseenden bemött vad lönenämnden i sitt utlåtande anfört och förklarat sig vidhålla sin framställning om beviljande av ifrågavarande lönetillägg.

Departementschefen yttrar:

Såsom chefen för finansdepartementet anfört vid anmälan av statsverkspropositionen, kommer 1928 års lönekommittés förslag jämte däröver avgivna yttranden icke att föreläggas 1931 års riksdag. Något ståndpunkts-tagande till olika föreliggande förslag i fråga om den definitiva löneställningen för här avsedda befattningshavare läser alltså ännu icke kunna äga rum. Vid sådant förhållande har jag ansett mig böra i detta sammanhang anmäla vattenfallsstyrelsens omförmälda framställning angående vissa provisoriska löneförbättringsåtgärder för befattningshavarna i fråga.

Vad först angår frågan om löneförbättring till driftchefen vid ångkraftverket i Västerås, framgår av den förebragta utredningen, att detta kraftverk under den tid, som förfutit sedan löneställningen för driftchefen bestämdes, varit stätt i kraftig utveckling och nu närmar sig en storlek, jämförlig med de stora utländska ångkraftverken. Till belysande härav må framhållas, att verkets kapacitet år 1919 var 28,000 kilowatt och nu utgör 42,000 kilowatt men före innevarande års utgång kommer att uppnå siffran 101,000 kilowatt. Givet är att omförmälda, utan tvivel ännu icke avslutade utveckling i och för sig ställt och alljämt måste ställa stora krav på den man, som närmast bär ansvaret för verkets ledning. Icke minst måste emellertid tagas i betraktande denna anläggnings egenartade uppgift och beskaffenhet — driftreserv, anordnad för ångkraft — som för en ekonomiskt och tekniskt fullgod ledning av verket kräva alldeles särskilda förutsättningar hos driftchefen i fråga om fackkunskap i hithörande detaljer.

Att de nuvarande avlöningsförmånerna för driftchefen icke motsvara vad som är erforderligt för att å posten kunna bibehålla eller för densamma förvärva en tillräckligt kvalificerad kraft synes mig med hänsyn till här antydda förhållanden näppeligen kunna bestridas. Även lönenämnden erkänner detta, då nämnden framhåller, att skäl förefinnas för en jämkning i nuvarande lönegradsplacering. En omständighet, som vid bedömande av frågan om löneförmånernas tillräcklighet måste särskilt beaktas, är att — såsom lönenämndens ordförande understrukit — vattenfallsverket är utsatt för hård konkurrens från enskilda företags sida i fråga om skickliga arbetskrafter på det tekniska området, ett förhållande som uppenbarligen måste vara till särskilt men för verket, då det gäller ifrågavarande befattning med dess mer än vanligt specialiserade uppgifter. Med betonde bland annat av detta förhållande har vattenfallsstyrelsens chef för mig framlagt sina allvarliga bekymmer inför den situation, som särskilt med avseende å ångkraftverket i Västerås skulle inträda, därest en förbättring av löneförmånerna icke kan beredas. Jag inser för min del till fullo de svårigheter, som med nuvarande avlöningsbestämmelser skulle uppstå att för befattningen erhålla

en fullt kompetent kraft, därest den nuvarande innehavaren skulle lämna sin tjänst.

Jag är visserligen ense med lönenämnden därom, att det vore önskvärt att först i samband med en översyn av löneställningen i allmänhet beträffande olika befattningar vid kommunikationsverken behöva taga ståndpunkt till frågan om högre avlöning för driftchefen i Västerås. Med hänsyn till de förhållanden, som nyss antytts, kan jag dock ur statsnyttans synpunkt icke finna ett uppskov med beslut om viss löneförbättring i detta fall vara tillrädligt. Några betänkligheter synas mig icke heller föreligga mot att redan nu fatta ett dylikt beslut av provisorisk karaktär, därest förbättringen till storleken så avväges, att icke därigenom uppkommer ett föregripande av ett definitivt ståndpunktstagande i fråga om löneställningen vare sig för denna tjänst eller för andra chefsbefattningar med jämförliga uppgifter och likartat ansvar inom vattenfallsverket eller övriga affärsdrivande verk. Ur nu angivna synpunkt har jag ansett mig böra förorda ett tillfälligt lönetillägg till belopp av 2,000 kronor i stället för det av vattenfallsstyrelsen föreslagna beloppet å 3,000 kronor. I detta sammanhang vill jag betona, att det, såsom vattenfallsstyrelsen framhållit, med hänsyn till ifrågavarande driftchefsbefattnings ensamstående karaktär icke är att befara, att den föreslagna åtgärden skulle medföra prejudicerande inverkan i lönehänseende beträffande övriga driftchefsbefattningar vid vattenfallsverket.

Jag har alltså ansett mig böra tillstyrka, att vid befattningen såsom driftchef vid Västerås kraftverk må, räknat från och med den 1 juli 1931, utöver lön enligt avlöningsreglementet utgå ett tillfälligt lönetillägg av 2,000 kronor.

Vad härefter beträffar frågan om lönetillägg till kraftverksdirektören vid de norrländska kraftverken, finner jag visserligen åtskilliga skäl vara anförda för vattenfallsstyrelsens framställning jämväl på denna punkt. Med hänsyn bland annat till att, såsom lönenämnden framhållit, befattningen i fråga inrättats så sent som år 1929 har jag dock funnit med prövning av frågan härom böra tillsvidare anstå.

Övergångsanordningar m. m.

Departementschefen anför härom följande:

De förordade ändringarna i fråga om vissa befattningar vid kommunikationsverken synas, såsom redan antytts, lämpligen böra genomföras den 1 juli 1931.

I den mån särskilda övergångsanordningar för ändringarnas genomförande bliva erforderliga, torde — i anslutning till vad hittills pläгат tillämpas — dylika få beslutas av Kungl. Maj:t. Bemyndigande härutinnan torde böra äskas av riksdagen. De ändringar i den vid avlöningsreglementet fogade tjänsteförteckningen, vilka erfordras vid bifall till vad som tillstyrkts i fråga om antalet av vissa befattningar, äger Kungl. Maj:t enligt av riksdagen tidigare lämnat generellt bemyndigande utfärda.

Av vad i det föregående förordats föranledes även viss ändring i den vid kommunikationsverkens pensionslag fogade åldersförteckningen. Frågan härom torde senare komma att anmälas av chefen för finansdepartementet.

*Utskottets
yttrande.*

Kungl. Maj:ts förevarande förslag om inrättande, återbesättande och uppflyttning liksom ock indragning av vissa befattningar vid postverket, telegrafverket och statens järnvägar grunda sig på vederbörande myndigheters, av

kommunikationsverkens lönenämnd biträdda framställningar. Jämväl utskottet vill för sin del tillstyrka bifall till förslagen.

På sätt lönenämnden och departementschefen framhållit, torde däremot tillräckliga skäl för närvarande icke föreligga att inrätta en ny grupp befattningshavare vid telegrafverket, benämnda förste ritare.

Vidkommande de av vattenfallsstyrelsen begärda lönetilläggen åt driftchefen vid ångkraftverket i Västerås och kraftverksdirektören vid de norrländska kraftverken hava desamma av lönenämnden avstyrkts. Utskottet har dock i anslutning till Kungl. Maj:ts förslag ej velat motsätta sig, att driftchefen vid Västeråsverket beredes ett lönetillägg med 2,000 kronor.

Vad i övrigt i propositionen föreslagits, har icke givit utskottet anledning till erinran.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

att riksdagen må,

a) besluta, med tillämpning från och med den 1 juli 1931,

att i den vid avlöningsreglementet den 19 juni 1919 för tjänstemän vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk fogade tjänsteförteckningen skall vid statens järnvägar i 26:e lönegraden upptagas befattning såsom förste aktuarie och chef för statistiska kontoret;

samt att ur nämnda förteckning skall vid statens järnvägar i samma lönegrad utgå befattningen chef för statistiska kontoret;

b) fastställa antalet av följande befattningar från och med den 1 juli 1931 på sätt här angives, nämligen:

vid postverket:

sekreterare i 24:e lönegraden 1;

vid telegrafverket:

aktuarie 2
 förste kontrollör 19
 sekreterare i 24:e lönegraden 8
 telegrafkommisarie av klass 1 B. 21
 överkontrollör 3
 byråingenjör 5
 linjeingenjör 23
 telegrafdirektör 3;

vid statens järnvägar:

aktuarie 5
 notarie 10
 stationsinspektör av klass 2 21
 förste aktuarie och chef för statistiska kontoret 1
 förste byråingenjör 13

c) bemyndiga Kungl. Maj:t att utfärda de övergångsbestämmelser, som vid genomförande av förberörda ändringar må erfordras; samt

d) medgiva, att vid den till statens vattenfallsverk hörande befattningen såsom driftchef vid Västerås kraftverk må från och med den 1 juli 1931, utöver lön enligt avlöningsreglementet, utgå ett tillfälligt lönetillägg av 2,000 kronor för år räknat.

Stockholm den 20 mars 1931.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Närvarande: se under utlåtandet nr 66.

Reservation

av herr *Nilsson* i Bonarp.